

BESLUIT

Besluit van de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 37, eerste lid, van de Mededingingswet.

Zaaknummer 2045/Pon Holdings - ROBA Almelo

I. MELDING

1. Op 4 augustus 2000 heeft de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit een melding ontvangen van een voorgenomen concentratie in de zin van artikel 34 van de Mededingingswet. Hierin is medegedeeld dat Pon Holdings B.V. voornemens is zeggenschap te verkrijgen, in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet, over de activiteiten van ROBA Almelo B.V. Van de melding is mededeling gedaan in Staatscourant 152 van 9 augustus 2000. Naar aanleiding van de mededeling in de Staatscourant heeft een derde zijn zienswijze naar voren gebracht. Deze zienswijze is ongemotiveerd gebleven.

II. PARTIJEN

2. Pon Holdings B.V. (hierna: Pon) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. De ondernemingen die deel uitmaken van de Pon-groep zijn actief op het gebied van import van autos (van de merken Volkswagen, Audi, Porsche, Seat en Skoda), vrachtwagens, landbouwtrekkers^[1], heftrucks, banden en onderdelen, de detailhandelhandel in nieuwe en gebruikte autos, onderdelen en accessoires, dienstverlening op het gebied van onderhoud, (schade)reparatie en leasing van autos, alsmede financiële dienstverlening, telecommunicatie en de import van industriële producten en diensten.

3. ROBA Almelo B.V. (hierna: ROBA) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht, waarvan de aandelen worden gehouden door de persoonlijke holdingvennootschap van de huidige eigenaar. ROBA is actief op het gebied van de detailhandel in nieuwe autos (van de merken Volkswagen en Audi), gebruikte autos, onderdelen en accessoires; het verlenen van service op het gebied van onderhoud en reparatie van autos en autoleasing en verhuur.

III. DE GEMELDE OPERATIE

4. De gemelde operatie is de verwerving van alle aandelen in ROBA door Pon. Partijen hebben een Intentieverklaring d.d. 6 juli 2000 en een Concept-overnameovereenkomst aandelen d.d. 11 augustus 2000 overgelegd waaruit hun voornemen hiertoe blijkt.

IV. TOEPASSELIJKHEID VAN HET CONCENTRATIE TOEZICHT

5. De gemelde operatie is een concentratie in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet. De hierboven, onder punt 4, omschreven transactie leidt er toe dat Pon uitsluitende zeggenschap verkrijgt over ROBA.

6. Betrokken ondernemingen, in de zin van het Besluit vaststelling formulieren Mededingingswet (Staatscourant 1 van 2 januari 1998), zijn Pon en ROBA.

7. Uit de bij de melding ter beschikking gestelde omzetgegevens blijkt dat de gemelde concentratie binnen de werkingssfeer van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht valt.

V. BEOORDELING

A. Relevante markten

Relevante productmarkten

8. In eerdere besluiten^[2] met betrekking tot concentraties in de automobielsector zijn (mogelijke) markten onderscheiden voor:

- (i) de import van nieuwe personenautos, onderdelen en accessoires;
- (ii) de import van nieuwe lichte bedrijfsautos, onderdelen en accessoires;
- (iii) de detailhandel in nieuwe en gebruikte personenautos, onderdelen, accessoires, onderhoud en reparaties;
- (iv) de detailhandel in nieuwe en gebruikte lichte bedrijfsautos, onderdelen, accessoires, onderhoud en reparaties;
- (v) autoleasing, eventueel nader onderscheiden naar financiële en operationele lease, dan wel naar personen-, bestel- en vrachtautos.

9. Door de onderhavige concentratie worden de markten (i) en (ii) uit het vorige punt verticaal beïnvloed. ROBA is actief in de detailhandel als dealer van nieuwe personenautos en lichte bedrijfsautos van de merken Volkswagen en Audi; Pon is importeur van deze merken.

10. Pon is net als ROBA ook zelf actief in de detailhandel in nieuwe en gebruikte personenautos en lichte bedrijfsautos met Volkswagen/Audi-dealerschappen. Op het gebied van (iii) en (iv) is derhalve sprake van horizontaal en verticaal beïnvloede markten.

11. Autos worden in zeer veel verschillende uitvoeringen, afmetingen, prijsklassen en cetera geproduceerd. Het is mogelijk dat verschillende markten onderscheiden dienen te worden voor autos voor bijvoorbeeld verschillende gebruikersgroepen, gebruiksdoeleinden of prijsklassen. Er is echter geen reden om aan te nemen dat de uiteindelijke beoordeling van de gevolgen van de concentratie door een dergelijk onderscheid zal worden beïnvloed (zie de punten 24-30), aangezien aangenomen kan worden dat voor elke auto in het modellenprogramma van Volkswagen en Audi geldt dat er voldoende concurrerende autos van andere merken op de markt zijn. Derhalve kan voor de beoordeling van de gevolgen van de onderhavige concentratie in het midden blijven of het bedoelde onderscheid gemaakt dient te worden en wordt geen nader onderscheid gemaakt.

12. Eveneens kan in het midden worden gelaten of op het gebied van (iii) en (iv) een onderscheid moet worden gemaakt tussen nieuwe en gebruikte autos. Uit punt 25 van dit besluit blijkt dat dit onderscheid niet beslissend is voor de beoordeling van de gevolgen van de onderhavige concentratie.

13. Aangenomen kan worden dat de marktpositie van partijen op het gebied van onderdelen, accessoires, onderhoud en reparaties, de zogenaamde after sales-service, een afgeleide is van hun positie op het gebied van de verkoop van autos. Derhalve zal niet afzonderlijk worden ingegaan op deze after sales-service.

14. Partijen hebben aangegeven dat Pon met haar dochtervennootschappen Dutch Lease, Autolease Zeeland, Phocal Group, Auto Lease Partners, Century Autolease en Lease Contracts actief is op het gebied van universele leasing van autos en dat daarnaast de dealerbedrijven van Pon eigen lease-activiteiten hebben. ROBA biedt volgens partijen op beperkte schaal lease/verhuuractiviteiten aan, in de zin dat zij Volkswagens en Audis voor korte termijn verhuurt op basis van operationele lease. Markt (v) is derhalve een horizontaal beïnvloede markt.

15. Op het gebied van autoleasing kan mogelijk een nader onderscheid worden gemaakt naar financiële lease en operationele lease en naar verschillende categorieën van autos.^[3] Of dergelijke onderscheiden gemaakt dienen te worden kan in het onderhavige geval in het midden blijven; de uiteindelijke beoordeling van de onderhavige concentratie wordt hierdoor niet beïnvloed (zie punt 31).

Relevante geografische markten

16. In navolging van eerdere besluiten^[4] wordt voor de beoordeling van de gevolgen van de onderhavige concentratie op het gebied van (i) de import van personenautos, onderdelen en accessoires en (ii) de import van lichte bedrijfsautos, onderdelen en accessoires uitgegaan van nationale markten.

17. Partijen hebben aangegeven dat de activiteiten van autodealerbedrijven in de regel zijn beperkt tot het rayon waarvoor een dealer is aangesteld en dat concurrentie op dit lokale niveau plaatsvindt met dealers van andere automobielen die een vergelijkbaar pakket producten en diensten aanbieden. Voor wat betreft schadeherstelactiviteiten concurreren autodealers volgens partijen op lokaal niveau met universele schadeherstelbedrijven.

18. Hoewel de verdeling door autoproducenten (importeurs) van de activiteiten van merkdealers per rayon is toegestaan op grond van de Europese groepsvrijstellingsverordening voor de motorvoertuigenindustrie,^[5] is het autodealers niet verboden autos te verkopen aan klanten buiten hun rayon.^[6] Hoewel het grootste deel van de verkopen van een dealer plaats zal vinden binnen het aan hem toegekende rayon, zal om een bepaald deel van de klanten worden geconcurrerd met dealers van buiten het rayon en dus ook met dealers van hetzelfde dealernetwerk van een autoproducent. Het is aannemelijk dat deze intrabrand-concurrentie met name zal plaatsvinden tussen dealers van een merk in aangrenzende rayons, die concurreren om de consumenten die bereid zijn zowel in het ene als het andere rayon hun aankoop te doen. Dit zijn de zogenaamde marginale consumenten.

19. Voor het onderhavige besluit kan een precieze afbakening van de

relevante geografische markten voor de productmarkten die betrekking hebben op de detailhandel in autos achterwege blijven omdat, zoals uit de overwegingen in de punten 22 en verder blijkt, deze afbakening niet beslissend is voor de beoordeling van de gevolgen van de onderhavige concentratie.

20. Partijen geven aan dat de lease-activiteiten van Pon landelijk zijn en dat de lease-activiteiten van ROBA in beginsel regionaal zijn, met dien verstande dat ROBA concurreert met landelijk opererende leasemaatschappijen en andere dealers.

21. Het gegeven dat de belangrijkste aanbieders op het gebied van autoleasing nationaal opererende maatschappijen zijn, vormt een aanwijzing dat de markt ten minste nationaal is.[7] Of er sprake is van een ruimere dan nationale markt, kan in het onderhavige geval in het midden blijven, aangezien de uiteindelijke beoordeling van de onderhavige concentratie hierdoor niet wordt beïnvloed (zie punt 31).

B. Gevolgen van de concentratie

22. Op basis van cijfers van AutoRAI[8] die betrekking hebben op de verkopen van nieuwe personenautos in aantallen in Nederland in 1999, kan worden berekend dat het marktaandeel van Pon op het gebied van de import van personenautos ongeveer 18% is. In 1998 was het marktaandeel van Pon op het gebied van de import van lichte bedrijfsautos ongeveer 18%.[9] In 1999 is het aantal verkochte nieuwe lichte bedrijfsautos in Nederland toegenomen. Het is niet aannemelijk dat de positie van Pon op het gebied van de import van lichte bedrijfsautos in belangrijke mate is veranderd.

23. Partijen hebben cijfers overgelegd die betrekking hebben op de verkopen van nieuwe personenautos en nieuwe lichte bedrijfsautos in 1999 in de rayons waarin Pon en ROBA actief zijn. Volgens partijen vindt er geen optelling van marktaandelen plaats. Partijen zijn van mening dat Pon en ROBA niet met elkaar concurreren, aangezien zij in verschillende regio's actief zijn.

24. Indien wordt uitgegaan van de cijfers betreffende de autoverkopen in 1999, dan verkochten de dealerbedrijven van Pon en ROBA gezamenlijk [minder dan 5%]* van de nieuwe personenautos in Nederland. De dealerbedrijven van Pon en ROBA verkochten gezamenlijk [minder dan 5%] van de nieuwe lichte bedrijfsautos in Nederland.[10]

25. Het aantal gebruikte autos dat wordt verkocht in Nederland is groter dan het aantal nieuwe. In de eerste helft van 2000 werden er 979.075 gebruikte personenautos verkocht, waarvan 616.076 via de vakhandel. Er werden in dezelfde periode in Nederland 370.776 nieuwe autos verkocht.[11] Het aantal gebruikte autos dat wordt verkocht door de dealers van Pon en ROBA is ongeveer gelijk aan het aantal nieuwe dat zij verkopen. Hun gezamenlijke aandeel in de in Nederland verkochte gebruikte autos is derhalve kleiner dan hun aandeel in verkochte nieuwe personenautos. Worden de verkopen gebruikt en nieuw samengenomen, dan is hun gezamenlijke aandeel in Nederland derhalve ook kleiner dan hun aandeel in verkochte nieuwe personenautos.

26. Als gevolg van de overname van ROBA door Pon neemt het aandeel Volkswagens en Audis dat door Pon zowel wordt gempporteerd als aan de

eindgebruiker verkocht toe. Op basis van de cijfers over 1999 werd [10%-20%] van de Volkswagens en Audis verkocht door Pon-dealers. Door de overname van ROBA neemt dit percentage over 1999 pro forma toe tot [10%-20%].

27. Als gevolg van de onderhavige concentratie krijgen concurrerende autodealers een sterkere concurrent tegenover zich. De concurrentie op het gebied van de detailhandel in personenautos (in het algemeen) neemt in bepaalde mate af. ROBA heeft haar dealerschap in Almelo. De dealerschappen van Pon die zich in de regio van ROBA bevinden, zijn gevestigd in Hengelo, Haaksbergen en Enschede. De Volkswagen/Audi-dealers in aangrenzende rayons krijgen als intrabrand-concurrent een sterkere concurrent tegenover zich in de concurrentieslag om de marginale autoconsumenten.

28. Een derde heeft aangegeven bezwaren tegen de concentratie te hebben. Deze marktpartij gaf aan als gevolg van de concentratie in zijn regio geconfronteerd te worden met Pon als sterke concurrent op dealerniveau, terwijl Pon tevens zijn leverancier is.

29. Voor de concurrerende Volkswagen/Audi-dealers is van belang dat Pon behalve concurrent op dealerniveau eveneens hun belangrijkste leverancier is. Dealerbedrijven zijn afhankelijk van hun overeenkomst met een auto-importeur; de waarde van de onderneming in de zin van goodwill is sterk verbonden met het merk dat wordt gevoerd. Als gevolg hiervan kan in het geval van Pon, die zowel importeur is als dealer, de concurrentiepositie van concurrerende Volkswagen/Audi-dealers ten opzichte van Pon-dealers relatief minder sterk zijn dan ten opzichte van niet-Pon-dealers.

30. Hoewel Volkswagens en Audis niet met elk ander automerk of type auto zullen concurreren, kan niet worden gesteld dat Volkswagen/Audi-dealers alleen of met name concurreren met andere Volkswagen/Audi-dealers (zie ook punt 11). In het onderhavige geval zijn er geen aanwijzingen dat als gevolg van de concentratie op het gebied van detailhandel in nieuwe autos een economische machtspositie van Pon kan ontstaan of worden versterkt.

31. In Nederland was het totaal aantal lease-autos eind 1999 565.000, waarvan 450.000 personenautos.[12] Het aantal door Pons leasemaatschappijen en dealers beheerde lease-autos in 1999 was [minder dan 20.000]. Het marktaandeel van Pon, indien wordt uitgegaan van een markt van 450.000 eenheden, is kleiner dan 5%. De lease-activiteiten van Pon betreffen zowel financile lease als operationele lease en hebben betrekking op verschillende categorieën autos. Het is niet aannemelijk dat indien aparte markten worden onderscheiden voor financile lease en operationele lease en/of voor verschillende categorieën van autos, het marktaandeel van Pon in belangrijke mate groter zal zijn op n van deze markten. ROBA is op beperkte schaal actief op het gebied van leasing; de lease-activiteiten van Pon zullen als gevolg van de concentratie nauwelijks uitbreiden.

32. In het licht van het bovenstaande is er geen reden om aan te nemen dat als gevolg van de onderhavige concentratie een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

VI. NEVENRESTRICTIES

33. Partijen hebben verzocht om een verklaring dat een non-concurrentiebeding, zoals dat is opgenomen in de Concept-overnameovereenkomst, kan worden beschouwd als nevenrestrictie. Het beding houdt in dat de verkoper zich gedurende een periode van drie jaren na totstandbrenging van de concentratie verplicht te onthouden van betrokkenheid bij activiteiten in Twente die concurreren met de per 1 januari 2000 bestaande of voorgenomen activiteiten van ROBA of daaraan gerelateerde activiteiten.

34. De koper dient tot op zekere hoogte te worden beschermd tegen concurrerend handelen van de verkoper. Met partijen kan worden aangenomen dat het genoemde beding als rechtstreeks verbonden aan en noodzakelijk voor de verwezenlijking van de onderhavige concentratie en derhalve als nevenrestricties kan worden beschouwd, echter voor zover het beding betrekking heeft op het geografische gebied waarin ROBA op het moment van totstandbrenging van de concentratie actief is, voor zover het betrekking heeft op activiteiten die direct concurreren met de activiteiten die ROBA heeft op het moment van totstandbrenging van de concentratie en voor zover het beding zich niet uitstrekt tot een verbod om op te treden als verschafter van leningen of ander krediet.

VII. CONCLUSIE

35. Na onderzoek van deze melding is de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit tot de conclusie gekomen dat de gemelde operatie binnen de werkingssfeer valt van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht. Hij heeft geen reden om aan te nemen dat als gevolg van die concentratie een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

36. Gelet op het bovenstaande deelt de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit mede dat voor het tot stand brengen van de concentratie waarop de melding betrekking heeft geen vergunning is vereist.

37. Gelet op de overwegingen in punt 34 is de directeur-generaal van oordeel dat, voor zover het in punt 33 omschreven beding een overeenkomst vormt als bedoeld in artikel 6 van de Mededingingswet, dat artikel ingevolge artikel 10 van de Mededingingswet, niet geldt voor deze overeenkomst, voor zover in punt 34 aangegeven.

Datum: 24 augustus 2000

De directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit,

voor deze:

w.g. W.C.J. de Lange

Wvd. plv. hoofd Concentratiecontrole

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM, Rotterdam.

[1] Pon heeft het voornemen de activiteiten op het gebied van landbouwtrekkers te verkopen, zie het besluit van 14 augustus 2000 in zaak 1960/Cebeco Montrac Vormec.

[2] Zie bijvoorbeeld het besluit van 2 maart 1999 in zaak 1224/Pon Beynex, het besluit van 20 september 1999 in zaak 1526/Athlon Baan Beheer en het besluit van 17 mei 2000 in zaak 1890/Citadel ARM Stokvis.

[3] Zie ook het besluit 9 oktober 1998 in zaak 1055/ABN AMRO Lease KPN Autolease.

[4] Zie onder andere de besluiten van 22 januari 1999 in zaak 1204/Nissan Motor Nederland Auto Veeneman, van 26 februari 1999 in zaak 1152/Autobinck Greenib en het besluit in zaak 1890/Citadel ARM Stokvis, reeds aangehaald.

[5] Verordening 1475/95 van 28 juni 1995, Pb. L van 29 juni 1995. De Verordening vervalt op 30 september 2002. Het is nog niet duidelijk wat daarna het juridische kader zal zijn voor distributieovereenkomsten in de motorvoertuigenindustrie. Eind 2000 zal de Europese Commissie de Verordening evalueren.

[6] Een producent mag een dealer op basis van de thans vigerende Verordening wel verbieden buiten het aangewezen rayon actief klanten te benaderen, in de zin dat buiten het rayon geen nevenvestiging in stand mag worden gehouden en potentiële klanten niet persoonlijk mogen worden benaderd (artikel 3, achtste lid, van Verordening 1475/95).

[7] Zie ook het besluit in zaak 1055/ABN AMRO Lease KPN Autolease, reeds aangehaald.

[8] Te vinden op www.autorai.nl (augustus 2000). Er werden in Nederland in 1999 611.776 nieuwe personenautos verkocht.

[9] Zie het besluit in zaak 1224/Pon Beynex, reeds aangehaald.

* In de openbare versie van het onderhavige besluit zijn delen van de tekst weggelaten of vervangen om redenen van vertrouwelijkheid. Dit wordt aangegeven door middel van vierkante haken.

[10] Uitgegaan van 100.000 verkochte nieuwe bedrijfsautos in 1999 in Nederland. Bron: www.bedrijfsautorai.nl (augustus 2000). Het betreft bedrijfsautos met een gewicht tot 3,5 ton. Partijen zijn bij de opgave van de door hun verkochte aantallen uitgegaan van een maximaal toelaatbaar gewicht van 6 ton. Het berekende percentage kan derhalve lager zijn.

[11] Bron: www.bovag.nl (augustus 2000).

[12] Bron: www.bedrijfsautorai.nl (augustus 2000).

Aan de inhoud van deze pagina's kunt u geen rechten ontleen.